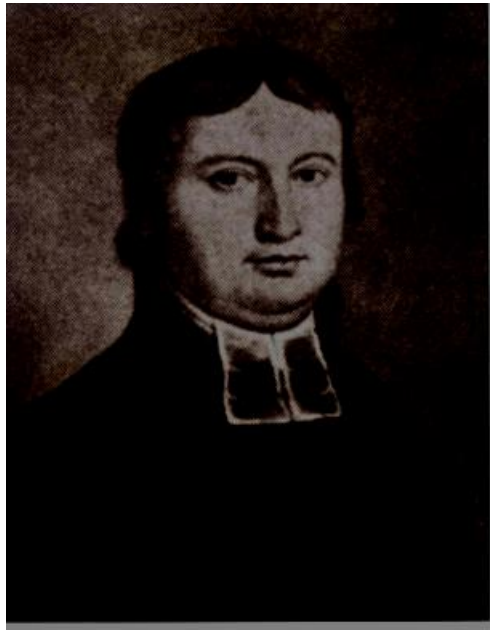

Bredetzky Sámuel

1772. március 18-án született Bredetzky Sámuel evangélikus lelkész a sárosmegyei Jakabvágáson, apja Bredetzky Mátyás tanító, anyja Fábry Zsuzsánna volt. Apja oltotta belé a mély vallásosságon kívül a természet szeretetét. Bredetzky elemi iskoláit Leibicon végezte, 1785-ben a késmárki gimnáziumban, 1786-ban a soproni líceumban és annak elvégzése után a jénai egyetemen tanult.

Jénai tanulmányait a soproni evangélikus egyházközség anyagilag támogatta. Az egyetemi évek nagy hatással voltak lelki fejlődésére, teológiai és filozófiai tárgyakon kívül, embertant és egészségtant is hallgatott, az ásványtan és a földtan kedvenc tantárgya volt. Jénában ásványtani társulat alakult, melynek megalapításában Bredetzky jelentős munkát végzett. A társulat első elnöke Teleki Domokos gróf volt, akit később Goethe követett ebben a tisztségben. Goethe az ásványtant nagyon szerette, szép ásványgyűjteménye is volt. A magyar osztály főtitkárául Bredetzky Sámuelt választották. Bredetzky többször kirándult Weimarba s ott Goethe házában is megfordult néhányszor, később levelezett is vele.

Az egyetem elvégzése után Bredetzky visszatért Sopronba, az evangélikus egyházközség polgári iskolájának tanárának választották. Négyévi tanárkodás után Bécsbe hívták, ahol segédlelkészként és vallástanárként dolgozott. 1805-ben kinevezték őt a krakkói egyházmegye esperesévé, majd lemergi lelkész, utána pedig püspök lett. Hivatalos elfoglaltsága mellett időt tudott szakítani magának az írásra is. Galíciára vonatkozó számos földrajzi és földtani, néprajzi dolgozatát a Lembergben megjelenő időszaki lapokban és folyóiratokban tette közzé.

Bredetzky Sámuel számos földrajzi témájú értekezést írt, 70 nagyobb földrajzi munka maradt ránk tőle. Többek között a Kárpátokról, a szepességi németekről, Sopronról, Bécsről, Galíciáról, továbbá hazánk és Ausztria egyéb tájairól. Ő volt a soproni táj első felfedezője, méltatója.

Bredeczky egészsége már bécsi tartózkodása alatt sem volt kifogástalan. Krakkóban s különösen Lembergben állapota rosszabbodott. Gyomor- és epebántalmai voltak, maláriában is szenvedett. A sok munka még jobban legyöngítette egészségét.

Fiatalon, 40 éves korában, 1812. június 20-án hunyt el. Özvegye és két kis gyermeke siratta. A lemergi gyülekezet óriási részvét mellett temette el nagy halottját. Bredeczky Sámuel csak rövid ideig élt Sopronban. Soproni tartózkodása nem múlt el nyomtalanul, emlékét könyvei őrzik.

Munkái:

Topographisches Taschenbuch für Ungarn. Sopron, 1802.

Beyträge zur Topographie des Königreichs Ungarn. 4 kötet. Bécs, 1803–1805. Neue Beyträge zur Topographie und Statistik des Königreichs Ungarn. Bécs, 1807.

Reisebemerkungen über Ungern und Galizien. Bécs, 1809.

Irodalom:

Sarkady Sándor (szerk.): Aranykönyv 2002. Sopron: Quint Reklámügynökség, Sopron, 2001. p. 8.

Horváth Ödön: Bredeczky Sámuel élete: 1772-1812. Budapest: Horváth Ödönné, 1924.

Leitner József: Bredeczky Sámuel (1772–1812). In: Soproni Szemle. 2. évf. 1-2. sz. (1938). p. 66-73.

Kovács József László: Tájszemlélet és emberábrázolás Bredeczky Sámuel soproni írásaiban. In: Soproni Szemle 56. évf. 4. sz. (2002). p. 319-332.

Kovács József László: Soproni diákok Goethe és Schiller rajongói között. In: Soproni Szemle. 64. évf. 4. sz. (2010). p. 447-455.

Internet:

Bredeczky Sámuel Hozzáférs módja: <http://www.fsz.bme.hu/mts/mhk/csarnok/b/bredetz.htm>
Letöltés: 2017. 04. 19.

Kurdi Krisztina: Miért Galícia és miért Bredeczky Sámuel? –disszertáció Hozzáférs módja:
<http://doktori.btk.elte.hu/hist/kurdikrisztina/diss.pdf> Letöltés: 2017. 04. 19.